

לשכת הייעוץ המשפטי
מדור יחידות מבצעות
טלפון: 02-5428718
פקס: 02-5898762
ח' בסיון, התשע"ח
22 מאי 2018
סימוכין: 56449618

עו"ד אן סוצ'יו
טל: 03-5608185, פקס: 03-5608165
אימייל: anne@acri.org.il
האגודה לזכויות האזרח בישראל
באמצעות פקס ואימייל

הנדון: פנייתך בעניין שימוש במכת"זית ובבואש בהפגנות החרדים
בסימוכין ל: פנייתך מיום 8.5.18

1. בפנייתך בדבר שימוש משטרת ישראל במכת"זית ובבואש, ציינת כי השימוש באמצעים אלה בהפגנות המגזר החרדי בעת האחרונה היה בלתי מידתי, בלתי זהיר ובניגוד לנהלים, תוך גרימת פציעות קשות לעוברי אורח, דבר המעיד על פגם רוחבי בשימוש באמצעי זה.

2. לאחר בירור עם הגופים הרלוונטיים, להלן תגובת משטרת ישראל:

א. בפתח הדברים יודגש כי משטרת ישראל מחויבת לשמירה והגנה על חופש הביטוי וזכות המחאה, שהינן מזכויות היסוד של משטרנו הדמוקרטי. לצד זאת, אמונה המשטרה גם על הסדר הציבורי ושמירה על בטחון הנפש והרכוש, ולכן נדרשת גם לנקוט בפעולות שתכליתן שמירה על הסדר הציבורי.

ב. בפנייתך מתוארות שבע הפגנות חרדים שונות שאירעו בירושלים במהלך למעלה משלוש השנים האחרונות. הפגנות חרדים אלה, מתאפיינות לרוב במסה גדולה מאוד של מפגינים, אשר חוסמים שכונות שלמות וצירים ראשיים למשך שעות ארוכות, דבר המסכן באופן ממשי את בטחון הציבור ואף את בטחון המפגינים עצמם, בהתרחש חלילה אירוע חירום. המשטרה ככלל מאפשרת את המחאה ופועלת להפסקתה רק במקום בו נגרמת פגיעה חמורה לביטחון הציבור.

ג. כך למשל, בהפגנה שארעה בחודש מרץ האחרון השתתפו אלפי מפגינים מהמגזר החרדי, הכניסה לירושלים נחסמה וכן נחסמו צירי תנועה מרכזיים בעיר. המשטרה אפשרה את המחאה למשך שעות רבות ולאחר מכן הכריז מפקד האירוע באמצעות כריזות חוזרות ונשנות כי מדובר בהפגנה לא חוקית והורה כי במידה והמפגינים לא יתפזרו, ינקטו כנגדם אמצעי פיזור. משלא

נענו המפגינים להוראות המשטרה והמשיכו בחסימת צירי התנועה והתעמתו עם עוברי אורח ואף עם כוחות המשטרה, נעשה שימוש באמצעי פיזור בהתאם למדרג הסמכויות הקבוע בנהלי המשטרה. השימוש באמצעים נעשה רק משכוחות המשטרה לא הצליחו להביא לפיזור ההפגנה בכוחות עצמם, ובצורה מדורגת – החל משימוש בפרשים ורק לאחר מכן במכת"ז. עוד נציין כי במהלך ההפגנה מפגינים רבים התקרבו לעבר המכת"ז וניסו למנוע בגופם את תנועתה.

ד. אם כן, השימוש במכת"ז מתבצע על-פי מדרג הפרת הסדר ורק כאשר האמצעים ה"רכים" יותר אינם נמצאים אפקטיביים. נזכיר, כי אמצעי זה שייך לקבוצת האמצעים הפחות קטלניים שמטרתם להתמודד עם הפרות סדר באופן שלא יגרום לאבדן חיים או לפציעות גוף קשות לטווח ארוך.

ה. לעניין הפגיעה באוכלוסייה תמימה, נדגיש כי כל שימוש במכת"ז נעשה רק לאחר כריזות לפיזור ההפגנה והשימוש הצפוי באמצעים. מצופה כי אזרח תמים אשר נמצא בעל כורחו באזור הפרת סדר שכזו ישמע להוראות המשטרה ויתרחק ממוקד האירוע.

ו. בנוגע לשימוש במכת"ז באזורים עירוניים צפופים, חשוב להבהיר כי מרבית ההפגנות מתרחשות באזורים אורבניים דווקא במטרה לשבש את הסדרי התנועה ואת חיי השגרה בעיר ובאזורים אלה חובה על המשטרה לתת מענה לסדר הציבורי ולצורך כך נעשה שימוש גם באמצעים. נדגיש כי דווקא ברחובות צפופים יש חשיבות יתר בפינוי צירים לאירועי חירום ועל כן לא ניתן לקבוע כי אין לעשות שימוש במכת"ז באזורים עירוניים צפופים.

ז. באשר לסקירת המקרים הפרטניים בפנייתך, לאחר בירור עם קצינת תלונות הציבור של מחוז ירושלים, נמצא כי בחלקם פוצו הנפגעים (הזוג רבינוביץ'), חלקם נמצאים בימים אלה בטיפול חוליית הנזיקין במשטרת ישראל (תלונתה של הגב' גליקסמן), חלקם נמצאים בבירור וחלקם אינו מוכר למשטרה. נציין עוד כי המשטרה מפיקה לקחים מהשימוש שנעשה באמצעים, ובין היתר בעקבות המקרים שפורטו בפניה, רוענן נוהל השימוש במכת"ז וכן נעשו שינויים בפן הטכני ובהם החלפת מערכות ההתזה ממכת"ז מסוג ג'ויסטיק למכת"ז מסוג חוגה, שנועד להגביר את רמת הדיוק בהתזה.

3. בנוסף לכל האמור לעיל, נבקש להדגיש כי משטרת ישראל איננה מקלה ראש במקרים הנראים בסרטונים, בטענות שהועלו בפניה ובמקרים בהם נפגעו אזרחים מהשימוש במכת"ז, ופועלת להטמעת הלקחים שהופקו.

בברכה,

**תמר הכהן - תירוש, עו"ד
קמ"ד יחידות מבצעות**

העתק:

תנ"צ אילת אלישר, יועמ"ש המשטרה
נצ"מ רפאל כהן, רמ"ח חירום

סנ"צ תמר ליברטי, רמ"ד יחידות מבצעות ביועמ"ש

המטה הארצי, דרך בר לב, ירושלים, מיקוד 91906

כתובתנו באתר :